

Könyvtári HÍRADÓ

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR DOLGOZÓINAK TÁJÉKOZTATÓJA

XLV. évfolyam 6. szám 2001. június Ára: 10,- Ft.

Alkalmi (eszme)futások a 2001. évi Ünnepi Könyvhét kapcsán/ürügén

„Aki ásítózva ül toalettjéhez
S únalommal nyúl utazó könyvéhez,
Kis olvasás után emberré kezd lenni,
Földekről, népekről esméretet venni.
Rátalál helyére e nagy plánétában
S mi ő az emberi nemzetnek láncában?
Azt érzi, hogy ott jár és ébren álmodik,
Egyre tanul s múltat, henyel s okosodik.”

Csokonai Vitéz Mihály

„De aki igazából tudja, mi a könyv (legalább a legjobb része a könyveknek) az csupán az élet eszközt keres benne. Eszköz helyett életet keres benne. Nem hatalmat keres, mert a hatalom mindig csak eszköz – hanem gazdagságot, ami cél. Leszűrődött régi életek gazdagságát keresi a könyvben, amivel a maga belső életét gazdagítsa. Az élet nem csupán harc, hanem béke is, nem csupán kívül van, hanem belül is – a harc csupán eszköz, a béke a cél, a külső csak eszköz, a belső a cél. Nem a halálos békét értem, hanem a kincses békét, a belső gazdagságot, minden külső élmény legvégső gyümölcsét, amelyet a könyvek élményei érlelhetnek és szaporíthatnak.”

Babits Mihály

„Olvasni erőfeszítés. Hallani és látni egyszerű érzékelés. Az a bonyolult folyamat, amikor az olvasó mintegy szellemi és erkölcsi segítőtárs az íróknak, – a katharzis – nem következik be a kép-élmény, sem a hangélmény nyomában. Olvasni majdnem annyi, mint egy kissé írni is.”

Márai Sándor

Be/Felvezetés:

2001. június 7-11-ig 84 kiadó 500 könyve várta az Olvasót. Az eddigihez képest jelentős fejlemény, hogy két város három helyszínén találkozhattunk az írókkal, a könyvekkel és egymással. Budapesten a Ráday utcában és a Vörösmarty téren, valamint Pécsen lehettünk tanúi a könyvek tavaszi „seregszemléjének”. Ha elhiszük azt, hogy a könyv (ha jó) az író lelkének egy

darabja, akkor nagy szellemi szárnyshogás lehetett arrafelé – Pütkösd közeli időben – a könyvsátrak tájékán.

A Könyvhéttel kezdődött az **Olvasás Éve**. Célja a „kultuszminiszter” megfogalmazásában (míg a kitűzendő célokról faggatták): „új perspektívát nyújtson elsősorban a gyermekek és fiatalok olvasási lehetőségeiben.... támogatni kívánjuk... A különböző olvasást népszerűsítő programokat, civil kezdeményezéseket. Példa lehet erre a 72. Ünnepi Könyvhét, a karitatív akciók, a könyvtártámogatás és könyvtárfejlesztés, vagy akár az újraindítandó gyermekkönyvhét.”

Külön öröm: a FSZEK jelenléte. Mivelhogy jelen voltunk. Úgy is, mint helyszín: az Animus Kiadó vendégeskedett a Központi Könyvtárban; és „saját jogon”: a Ráday utcai Gyereksátorban mutatkozott be a Központi Könyvtár Gyermekkönyvtára a „Sárkány jegyében”.

A választás nehézsége, mert az van. Ha tárgyilagos akar lenni a cikkíró. De nem akar. Sőt. Eltökélt szándéka, hogy abszolút szubjektív, mi több, részrehajló lesz, amikor néhány könyvre hívja fel a KH (Könyvtári Híradó) olvasóinak becses figyelmét.

Íme a Európa Kiadó (az „Év kiadója címmel kitüntetett”) siker csapat:

Umberto Eco: Gyufalevelek

Milan Kundera: Nemtudás

Slawomir Mrozek: A Zsiráf és más történetek

Giorgio Pressburger: A hetedik palotában

John Updike: Nyúlfark és más történetek

A „kispadon”:

John Lukacs: Visszafelé

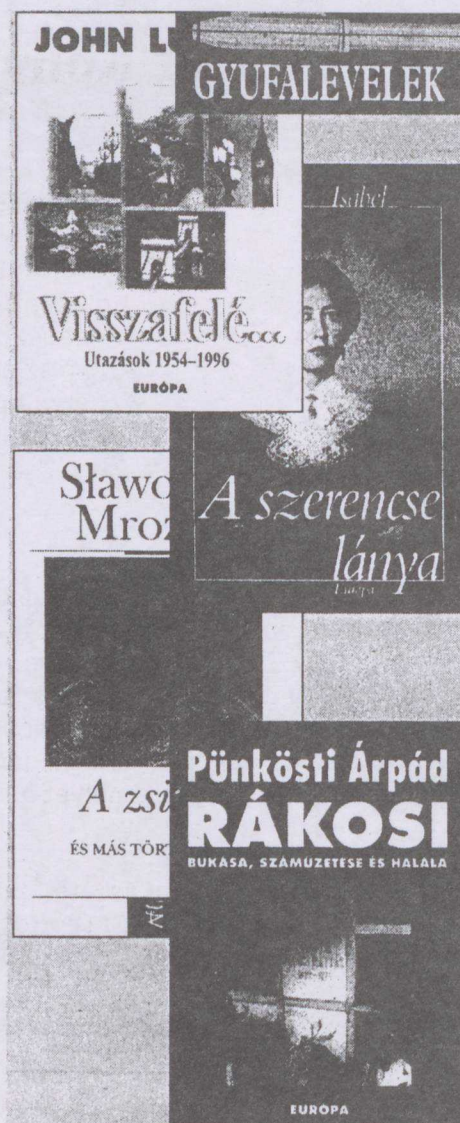
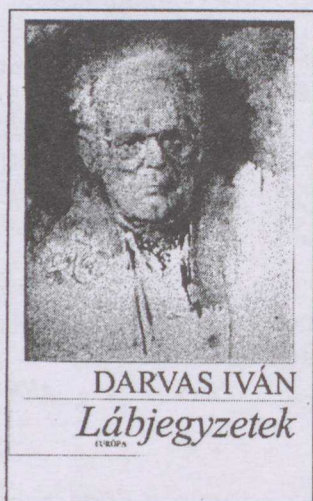
Pütkösti Árpád: Rákosi bukása, száműzete és halála

Isabel Allende: A szerencse lánya

„Titkos fegyverek”:

Darvas Iván: Lábjegyzetek

Heltai Jenő: A masamód

Befejezés: jó olvasást!
Aknay Tibor

A Könyvhét „szabóervines” vonatkozása: megjelent Koncz Károly kollégánk új könyve, Történetrablás a vonaton címmel

Ha az alkotó maga mögé pillant, egy összehúzott szemű alakot lát ugrásra készen – a kritikust. Valahogy így kezdi elhíresült tanulmányát George Steiner az „Egyre távolabb a szótól” című könyvében. Abban a könyvben, amely a '70-es években irodalommal foglalkozó ifjabb generáció részére egyfajta gondolati kalauzként szolgált. Bevallom, magam is Bibliaként forgattam, bár akkor még elsősorban a kritikát – főleg az irodalomkritikát – illető, kemény lendülettel fogalmazott gondolataiért. Manapság Steiner már mást jelent nekem: hermeneutikától, recepcióelméletektől hangos irodalmi életünk túlhaladottnak vélheti megállapításait, és talán igaza is van. Részben, természetesen – mondom, mert Istennek hála, a beat-nemzedék lázadásából még maradt bennem valami. A kanonizált elméletekkel szembeni gyanakvás, például. Vagy éppen a hit a szó erejében: hogy a szavak ara valók, hogy kifejezzük magunkat, vagy csak hogy egyszerűen elmondjuk, amit látunk, ami akarva-akaratlanul része lesz az életünknek. Pedig mára a szó távolodása – a szépen mondotté és az írotté egyaránt – hihetetlenül felgyorsult: óránkat lesve mérgeledünk sorban állás közben, a várótermekben magunkba mélyedve rágjuk gondjainkat, kávéházba nem járunk, az éttermekben meg nincs kedvünk túlkiabálni a hangos gépzenét, ami utolér minket a bevásárlóközpontok nyüzsgő magányában is. Ritkán beszélgetünk, történeteket pedig eszünkbe sem jut mesélni, pláne idegeneknek. Nincs rá időnk. Koncz Károly kollégánk új könyve olvasásakor jutott mindez az eszembe. Mert bemutatjuk, hát megadjuk a módját. Szólni kell róla néhány értelmes szót, olyant aminek jelentősége van, és nem sűt át rajta az illem meg a kényszerű méltatás. Ennyivel minimum tartozunk Neki, de magunknak is. Nem mondom, hogy eleve érdektelenül vettem volna kézbe a paksamétát, hiszen olvastam már tőle írásokat, tetszettek is, ezért néhányukat beszorítottuk a Híradóba... De hát azok alapján rólunk, könyvtárosokról szóltak, vagy valamilyen vonatko-

zásban könyvtár-szaguk volt. És most itt van ez az újabb könyv, benne keretbe szorított történetekkel: ismeretlen emberekről, ismeretlen emberektől. Olyanokról akik egymásról sem tudnak semmit, tehát nem nyomasztja őket valamiféle felelősségérzet a kimondott szó miatt. Életüknek egyetlen közös dimenziója az a vonatfülke, amelyet elfoglalnak és elhagynak saját céljaik függvényében. Mennek, utaznak valahová, és amíg arra várakoznak, hogy a vonat letegye őket itt vagy ott, mesélnek. A vidéki tanító néni, a kertvárosi úriember, a megfontolt tanár, a diákforma fiatalember vagy éppen maga a szerző. Ők a mesélést mozgó kis csoport – ők utaznak legtovább –, hozzájuk csapódnak egy-két megállónyi időre a közben fel- vagy leszállók, akik előbb-utóbb azért még elmondják a maguk történeteit. Mondom, eleve érdeklődéssel láttam neki az olvasásnak, és hát kétszáz valahány oldal nekem igazán semmiség. Túl is jutottam rajta másfél óra alatt. Aztán letettem, hogy mielőtt írnék róla, ülepedjen egy kicsit. Így szoktam én ezt... és odatelepedtem egy másik könyvvel, egy életrajzzal a TV-híradó elé, kikapcsolódni. A képernyőn árvíz, belpolitikai operett, messzi robbantgatások és repülőgép katasztrófák, aztán kitüntetések és Európa Tanács, roma-problémák és országimázs – szóval egész agyonszabályozott fogsorú életünk. És újra elővettem a kéziratot. Most találomra ütöttem föl, nem érdekelt a sorrend vagy a beszélő személye, csak a sztori. Mintha folytatódott volna a TV-híradó, csak valahogyan sokkal személyesebb síkon. A szemem megragadott mondatokat, amelyek különleges tartalommal töltődtek föl: ezt is ismerem – villant belém –, velem is előfordult már, én is hallottam ezt a története, igen így volt, milyen keserves is lehetett... A hírek tárgyilagos kijelentései személyes élménnyé változtak, és egyszerre nagyon fontos lett minden leírt (kimondott) szó: az öreg és magányos falusi asszony unokáinak szánt karácsonyi hímezése, a kis cigánylány vágyakozása a csodavilágot idéző hárfa után, a disznótorossal Pestre érkező gondos szülők

ellopott autója, a városi életben felszívódó fiatalember öreganyjáról előtörő emlékképei, a szomszédok felügyeletére bízott házinyúl pusztulása, egy eltervezett lakásfestés szálnalmas kudarca, egy gyermek feldolgozhatatlan halála, vagy éppen valaki ismerőse ismerősének, rokonának a tragédiája. Történetek, amik nem velem – velünk – estek meg, de valamennyien átélünk már ilyeneket vagy hasonlókat. Mert mindannyiunknak vannak történetei, csak nem mondjuk el... Mert félünk attól, hogy senkit sem érdekel, vagyis hát: rettegünk a visszatúrástól – a másiktól de a magunkétól is egyaránt –, ezért nem vállaljuk föl, hogy akár csak pillanatokra bekapcsolódjunk egymás életébe. Pedig a kimondott szó terápiás jellegű is. Ha nevének nevezzük az ártó szellemet, már nem is olyan szörnyű – ez Murphy első törvénye. És az emberé. De hát egyre távolabb kerülünk a szótól, vagy hagyjuk eltávolodni magunkat. Az új Koncz-könyv ezt az egyre csak növekvő távolságot kurtítja meg egy kicsit. Nem teremt jellemeket, alakjai mélység és körvonal nélküliek, a lazán összekapcsolt történeteknek nincs semmiféle íve, de még irodalomelméleti értelemben vett stílusa, formája sem. Nincs archaizálás, nem húzható rá a klasszikus novellaregény formasablonja, nem romantikus vagy realiztikus, és nem

kísérletezik a posztmodernnel. Csak tárgyilagosan vagy érzelmesen – követve az éppen beszélő személyiségét –, hangsúlytalan humorral vagy tudattalanul groteszk hangvételben, néhol egy szociofotóra emlékeztetve, máskor anekdotázva elmondja a történeteket. Ismeretlen emberek pillanatnyi érzéseit vagy életre szóló eseményeit, ismeretlenül ismerős meséket – az életünket.

Koncz Károly könyvtár-könyvtáros történeteit ismerjük. Megszerettük őket, mert rólunk, a pult körül bonyolódó mindennapjainkról szólnak. Most azt mondom, új könyve főszereplőit is ismerjük, és szeretni fogjuk őket is. Mert életünknek azt a síkját fedik föl, amelyik a könyvtáron kívül – mellette, előtte, utána – mozgat bennünket. A használóinkról szólnak és rólunk, amikor éppen használók vagyunk. Arról az énünkről tehát, amelyikről nem beszélünk – csak néhanapján a vonaton – ha egyáltalán felülünk a vonatra.

Nem akarom eldönteni, hogy Történetrablás a vonaton jó könyv-e, vagy közepes, netán rossz. Csak azt mondom, amiben biztos vagyok: hogy elgondolkodtat és érzelmi azonosulásra készítet. Katarzis-nélküli, de katarzis után kutakodó jelenünkben ez bizony nem is elhanyagolható ítélet.

Pobori Ágnes

Gacsányi Dezső története... (részlet a könyvből)

Büdös csavargó, gondolta a takarítónő. Megállt mellette, és undorral végigmérte a férfit, aki egy párnázott, műbőr fotelben ült a váróterem homályos sarkában. Már legalább másfél órája ül itt.

A seprű hosszú nyele a takarítónő mellének és hasának dőlt, a lapátot meg a vödröt bal kezében szorongatta. Megigazította hypótól kifakult köpenyét, a vödröt leeresztette maga mellé a nagykockás kövezetre. Elégedetten körbepillantott a váróteremben, a saját birodalmán, habár a tisztaság nem volt kifejezetten erénye.

A mindenit neki, ne aludjon ez itt, gondolta. Megragadta a seprűt meg a lapátot,

és söprögetve elindult a férfi felé. Az meg se moccant, holott a seprű veszedelmesen közel járt már a lábához. Nyilván aludt. De hogy teljesen megbizonyosodjék, betolta a seprűt a férfi lába mögé, aztán visszahúzta. A férfi felnyitotta az egyik szemét. A takarítónő odahajolt hozzá, és így szólt:

– Hallja-e, váróteremben van, nem szállodában.

– Na és aztán? – mordult a férfi száron.

– Semmi és aztán. Maga aludt itten, ne is tagadja.

– Már a szememet sem csukhatom be?

– Na ja, de maga horkol – hazudta a takarítónő.

– Horkolok? – kérdezte a férfi és egy pillanatra elbizonytalanodott.

– Meghiszem azt! Itt ül és horkol, azt pedig nem szabad. Ez itt nyilvános hely, maga meg ezzel a fertelmes hortyogásával elriasztja az utasokat. Hát nézzen körül! Le mer ülni valaki a közelében?

A férfi nem válaszolt.

– Van egyáltalán jegye? – akadékoskodott tovább a takarítónő.

– Van – válaszolta dühösen a férfi, és ráemelte tekintetét.

– Szabad kérdezni, mikor indul a busza?

– Tizenhat ötvenkor.

– Tizenhat ötvenkor – ismételte a takarítónő, és felnézett a váróterem villanyórájára, amelynek épp akkor ugrott a percmutatója. – Hát addig még majdnem két óra van hátra. Itt akar még horkolni két óra hosszát?

A férfi hallgatott. A takarítónő aggódva állt egyik lábáról a másikra. Reménytelennek látszott az eset. És olyan szánalmat keltő, elcsigázott ez az ember. Sovány, a ruhája kopott, az egyik lábát is olyan furcsán tartja.

– Nem akar közben elmenni kávézni vagy sört inni? Itt van szemben a park mellett a kerthelyiség – próbálta meg még egyszer. – Oda járnak a férfinépek, ha később indul a buszuk.

De a férfi továbbra is hallgatott.

– Horkolni azért nem szabad – mondta végül a takarítónő, és otthagya.

Gacsályi Dezső rokkantnyugdíjas volt, negyvenhét éves és nőtlen. Azért jött be a városba, hogy a falábara új szíjazatot csináltasson. Mikor a múlt héten moslékot vitt a malacoknak, megbicsaklott a falába, és elszakadt az egyik keresztpánt. Az igaz, hogy már előzőleg is többször megbicsaklott, de ezúttal el is szakadt a szíj, és annyira el is vékonyult már, hogy összedrótogni sem tudta rendesen. De most bejött a városba, járt a szíjgyártónál, meg is várhatta míg elkészül, amikor kilépett a műhelyből, olyan boldog volt, mint egy gyerek.

Nem volt más elintéznivalója, elemőzsiát is hozott magával, mert nem akarta kevéske pénzét vendéglőben elkölteni, így hát a szíjgyártónál tett látogatás befejeztével visszabicegett a buszállomásra, és letelepedett a váróteremben. Ott is maradt, hiába támadt rá a takarítónő. Bámészkodott. Időnként a csarnok megtelt lármázó emberekkel, kiránduló diákok cipelték súlyos hátizsákjukat, idős nénike böngészte vaksin a menetrendet. Tekintete elidőzött a szemközi kék csempefajon mászkáló legyeken, a panorámaablakon beeső fénypázmában lebegő porszemeken. Aztán egyszer csak megritkult az embertömeg, elült a zsongás. Szempillái elnehezdedtek.

Valamivel négy után ismét egy csomó ember tódult a váróterembe. Munkában megfáradt testek. Rövidesen megtelt minden ülőhely. Gacsályi Dezső mellé egy házaspár telepedett. Hétvégi kirándulásukat tervezgették, miközben szobaáruk, települések neve és cigarettafüst bodorodott elő a szájukból. Minduntalan órájukra tekingettek. Mikor eltűntek a kijáratnál, Gacsályi Dezsőnek már csak tíz perce volt az indulásig. Ekkor két feltűnően jól öltözött, diplomatafényű fiatalember ereszkedett a mellette lévő ülésekre.

– Le fog szűrni a főnök – mondta az egyik, miközben lakkcipője hegyével odébbpöckölt egy eltaposott, de még füstölő cigarettavéget. – Borostás vagy! Tudod, hogy milyen háklis az öreg.

Gacsályi Dezső óvatosan a mellette ülő fiatalemberre pillantott. Szolid férfiparfüm illata ütötte meg az orrát.

A fiatalember közben térdére emelte diplomatafényűjét, felkattintotta a zárat, és kivett belőle egy fekete bőrtokba helyezett elemes borotvát. Gacsályi Dezső láthatta, hogyan domborítja belülről nyelvével az arcbőrt, és hogyan tünteti el gyakorlott kézmozdulatokkal arcáról a borostát. Egy perc, s már el is hallgatott a zümmögés, a borotva visszakerült bőrtokjába.

– Igyekezz már! – sürgette a társa, s türelmetlenül felállt. – Bármelyik pillanatban itt lehet.

– Még csak egy kevés arcvíz – hadarta a másik, tenyerét összedörzsölte és megpaszkolta az arcát.

A borotvát és az arcszeszt maga mellé tette a fotelbe, előkotort egy cigarettát, rágyújtott, majd fogta a diplomatáskát, s elindult a kijárat felé. Cipőjének fémsarka szaporán kopogott a kőlapokon.

Gacsályi Dezső azonnal észrevette, hogy ottfelejtette a borotvákészletet. De ahelyett, hogy utána kiáltott volna, azt gondolta: Nem fog eszébe jutni! Nem szabad észrevennie! Nem szabad! Némán követte tekintetével a két fiatalembert, míg el nem tűntek az ajtóban. Leküzdhetetlen vágy és mohóság öntötte el. Meg kell, hogy szerezzem, megszerzem, gondolta, és óvatosan végigcsúsztotta kezét az ülésen. Mikor ujjai hegyével elérte a készletet, görcsösen megragadta, és kezét kabátja alá rejtette. Maga is megijedt a mozdulattól, mert csak most gondolt arra, hogy valaki megláthatta. Körülnézett. Nem leselkedett valahol az a seprűs boszorkány? Nem láttak valamit a közelben ülők? Nem. De lehet, hogy most rohan vissza a fiatalember! Nem mert a kijárat felé nézni. Lélegzet-visszafolytva, mozdulatlanul ült, mint a mezei nyúl, ha köröz fölötte a sas. Egy örökkévalóságnak tűnt, amíg visszanyerte

bátorságát. Felugrott, és a túlsó oldalon, a kijáratnál kiosont. Úgy menekült a park bokrai közé, mint valami megijesztett sánta baromfi. Csak mesze, a legtávolabbi padra mert telepedni.

Sokáig ült, mintha megbabonázták volna, kezét még mindig kabátja alá rejtette. Keserű, vad, szinte öntudatlan öröm járta át. Mihelyt hazaérek, bezárkózom, leeresztem a redőnyt, villanyt gyűjtök, és megborotvázok. Bekenem az arcomat finom arcvízzel.

El is feledkezett a falábáról. Gacsályi Dezső most olyan állapotban volt, hogy józanul fel sem tudta mérni, amit átélt. Most csak átélte. Majd ha az álomból valóság lesz, mikor odahaza borotvázás után megnézi magát a tükörben, mikor már nem simogatja sima arcbőrét, és a szíve sem dobog erősebben a megszokottnál, csak akkor hasad szét az álom, és akkor tudja majd felmérni azt, amit átélt. Ott áll majd a tükör előtt, és érzi, hogyan önti el a szégyen, átérzi megalázottságát és igazi nyomorúságát. Kifordul a tükör elől, elindul lassan az ágya felé, újraszíjazott falába tompán koppan a szőnyegen.

Etikai kódex, avagy Eljövendő szép napok – az első, időben beérkezett reagálás a Híradó felhívására –

Időszerű volt – most, hogy a FSZEK valamennyi szabályzatát újragondolja – elkészíteni az Etikai Kódexet, bár tudjuk, hogy azért léteztek íratlan szabályok, melyekhez a könyvtárosok többé-kevésbé tartották magukat.

Az Etikai Kódex elkészítése talán az egyik legnehezebb feladat elé állította megfogalmazóit, hiszen nem állt rendelkezésükre semmilyen korábbi minta. A bizottság összességében jó anyagot állított össze, de arra készítetett bennünket, hogy papírra vessük gondolatainkat.

Mindaddig, amíg : 8. pontban foglaltak nem teljesülnek, addig a könyvtárosokkal szemben támasztott összes elvárás utópisztikus. Mert ez az Etikai Kódex azt feltételezi, hogy könyvtáraink optimális feltételek mellett működnek. (Ez vonatkozik mind a tárgyi, mind a személyi feltételekre.) Hogyan várható el azonban a nyilvános szolgálatban dolgozó munkatárstól, hogy ne hagyja el úgy szolgálati helyét, hogy ott nem marad kolléga, amikor a könyvtárak személyi ellátottsága katasztrofális. Milyen komoly szakmai munka folyhat abban a könyvtárban, ahol rendszeresen a raktárkezelőnek kell helyettesítenie a kölcsönzésben, a nem megfelelő személyi feltételek miatt. Hogyan lehet komoly szakmai munkát elvárni akkor, amikor a pályakezdő fiatalok nagy ívben elkerülik könyvtárainkat, a jól képzett és „hűséges” szakemberek megbé-

csülése pedig kívánni valót hagy maga után, illetve ma már nem érdem, ha valaki 10-20-30 éve a FSZEK-ben dolgozik. Sokan azt gondolják, hogy a könyvtáros olyan „állatfajta”, – aki az elhasználdott bőrért levette – újra és újra megújulva a végletekig terhelhető. Ki kell azonban ábrándítani mindazokat, akik így gondolkodnak. A türelmünk véges. Aki ezt a pályát és intézményt választotta, az olyan elhivatottságot feltételez, amivel nem tiszteességes visszaélni. Sok kollégánk belefásult a szélmalom harcba, s bár munkáját becsülettel elvégzi, véleményének, elégedetlenségének már nem ad hangot.

Folytathatnám tovább, de nem a kritizálás volt a célunk, hisz mi könyvtárosok lennénk a legboldogabbak, ha ez az Etikai Kódex megvalósulna, s bizton állíthatjuk, rajtunk nem fog múlni! Sajnos a tények azt mutatják, hogy az Etikai Kódexben foglaltak nem, vagy csak kismértékben alkalmazhatók, illetve várhatók el.

„Volt már csend, ólommal írott rend,
S utána volt már fény.....
Hadd legyen holnap még.....”

Dobrova Zsuzsanna – Hamar Krisztina
XIX/1. sz. könyvtár

Kék híradó..... **(az Etikai Kódex jegyében)**

Biblioterápiás antiszocializáció vagy Hogyan válik a filantróp mizantróppá? (A nyolcadik utas: az Obersovszki)

Napló „anyánknak”

Mindig van egy-egy sajnálatos esemény, ami sikeresen lerombolja az emberekbe vetett hitet; de még inkább így van ez, ha az ember lánya könyvtáros (szerencsétlenségére).

Kezdődik ugyebár azzal, hogy szakad az eső. Mint egy igazi nyári zápor, hirtelen és váratlanul, özönvízszerűen. Két törölközőt készítettünk gondosan a pult alá; egyiket az olvasóknak, a másik a könyveké. Alig fél órával a vihar kitörése után riadó a zene-szobából: a számítógép tetejére szabályos pataként folydogál az eső. A mennyezet másik része a szokásos helyen – már meg sem lepődünk – ismét egyre vizezebb. Az még elmegy. Ma még nem zuhan a fiúkra, de a számítógép zűrösebb, az életveszélyes, mert elektromos. Nosza, Szabó mobil

ja; küldi a gyorsszolgálatosokat. Fél óra múltán Jenő és Csaba megnyugtat: nagyobb lábost kell a beázás alá tenni. Nekik nincs több dolguk, a játszmát mi folytatjuk, a közös képviselővel járok egy pas de deux-t, következmény: holnap reggel valakivel megnézeti. (Hányadszor is?) Köszönöm, köszönöm. Most ugyan mit? Mert történni ismételtelen nem történt semmi. Este hat után megjelenik valaki, hogy ő az előző utódja (igazolja is magát mindenféle központban használatos, nyakbavetett csodával, és hát mindenről tud, ami most nálunk aktualitás), és jött megjavítani a rossz videó lejátszókat, amitől repes a szív, hisz végre őrá is gondol valaki abban a fene nagy és áttekinthetetlen központban. Közben feltartó és lenyűgöző bájcsevely a tegnapi olasz-magyar meccs mámoráról, meg az ő-

Piramis ZG-ről. Az idő megy, az olvasó halad, lassan zárunk, de „központból jött” barátunk még mindig nem fogy ki a szóból, meg a szerelnivalóból. Zárás előtti pillanatok; ilyenkor csak a nyájas ér rá, de nagyon, meg a „kolléga”, akinek azért arra van még érkezése, hogy elkérje a szállítólevelet, amit – „Kinek van egy 2-es olvasószemüvege?” felkiáltással csak aláír, töltsen ki én arról a lejátsszóról, amit majd ma este ott-hon megjavít. Ki ne hinne neki; mi, a pult mögött, ha mást nem is, de a gondjainkat mindig hazavisszük. Búcsúzóul még megígéri, hogy a másik helyett kibrusztol nekünk egy vadi új 60 ezrest (három is van most épen a raktárban, csak hát nem adják azt olyan könnyen bárkinek!), de a lelkünk-re köti, hogy azt aztán ne visszanezítésre ellenőrzésre használjuk ám! Ez is ismeri a dörgést, nem idegen, fajtabeli. Ki-ki megnyugodva tér haza azzal az ígérettel, hogy másnap reggel már használhatja a két éve működésképtelen szerkentyűt.

S eljő a másnap, de nem jó a szerelő. Mindannyian ismerjük azonban a mesterek abbéli hiányosságát, hogy az órát, azt aztán nem ismerik, de ha láttak is olyat, rájuk nem érvényes. Közben dömping (mármint olvasóból micsoda kedd, hogy 18 új beiratkozó van! Persze, hiszen rossz az idő, meg a Központ...) dél körül ébrednek a kisördög: hol a videó?! Telefon, Műszaki osztály. Foglalt. Telefon, Munkaügy, felveszik. Bocsánat, hogy ilyen kérdezek de van a bérlistátokon egy Obersovszki nevezetű. „Megnézem. Ki az? Nem találok ilyent.” Puff neki! Beletrafáltunk. Telefon. Főnök. Nincs ott, ahol eddig volt. Akkor Műszaki osztály. Unott nő hang: „Mi a fenét akartok már ti is ezzel az Obersovszkival? A többieknek is megmondtam már, hogy nincs ilyen emberünk.” A rémálom valóra válik. Némi vigasz, hogy nem csak minket vertek át. Hírek innen, onnan. Itt pénzt kért (és kapott?), ott elvitte a számítógépet (jók vagyunk, gyerekek!), és a többi...? A sokból kikecmeregve arccal a papírmunka felé. Feljelentés. Kinek? Információ a főnöktől: Kádár Marinak. Már tud a dolgról. („Tőletek vitte a videót?...”) Jut eszembe! Még a KEÜSZ-be is be kellene vinni az ügyintézés módját! Számítógép, nyomtatás, fax. Kész. Ennyi bőven sok volt a mai napra.

De ember tervez, etnikum végez; ajtó nyílik: az egyik támolyog, a másik szökell. „A

videótékát keresem!” elkiáltással berohan az irodámba, ahonnan sűrű mentegetőzése mellett cibálom ki. A zeneszobai látogatását – természetesen – kérdésáradattal kezdi, majd örömmámorban visszajön a pulthoz, hogy itt mindent megtalált, így aztán be is fog iratkozni, de előbb meglátogatja a WC-t. Ettől kezdve csak mint fantomot látjuk viszont valamennyien, ki itt, ki ott. Kissé hosszas bent tartózkodás után megnyugodva konstatáljuk, hogy nem kell a beiratkozásnál egyetlen személyiségi jogát sem megsérteni, mivel az illemhelyen tett látogatása után társával együtt kérdés és köszönés nélkül távozik. Ezt megúsztuk. Elmentek! Végre a tényleges olvasóké lehet a figyelem. Később rövid megbeszélés (öt-személyes Alexandriai négyes), amiből kiderül, hogy valami árnyékot hárman is láttak bent az irodában. Úristen! Hol a táskánk? Sóhaj, megvan! Csak a Robi vigyorog: az enyém nincs. Petya-féle roham a WC-be, cinikus mosollyal kísért szkepszis: itt a táskád. Ríposzt a másik oldalról: De a Te CD-det elvitte! Fellélegzés. Ezért legalább nem kell felelnünk. Ez csak (!) a mi személyes tulajdonunk volt. De vittek még néhány könyvtárit is. De ez csak később derül ki. Amikor már (újra) megnyugodnánk, hogy elvonultak a viharfellegek.

Záróakkord. Huszonéves ki-ha-én-nem a pult másik oldalán. (A múltkor körülrajongtuk, mert hogy végre valaki igazi irodalmat is keres, így aztán – előástam a féltve őrzött Faludy összeszt, a Villon fordításokért. „De csak az én kezembe adja vissza, mert az életével felel!” Másnap a kölcsönözhetőek közül húztam ki, és azt hittem, felrobbanok a méregtől.) Számon kérem rajta mulasztását. Mert ezt máskor is, másokkal is megszoktam tenni. Mert ez egy ilyen hely. Ez a Rottenbiller. Mindent az olvasóért, de cserébe az adott szó kötelez! A szemembe hazudik. Futok két kört a könyvtárban, és magamban káromkodom. És még csak be se zárhatok idő előtt, mert ez egy közkönyvtár!

Hazafelé idegeim felhúzva; csak ne akarjon egyetlen ismerős sem csevegni! De a szomszéd bácsit nem úszom meg. Ő sem. Nem ismer rám, de konstatálja legalább, hogy a VII. kerület még mindig Chicago. Kifújom magam, mert a családom mégsem húzhatja a legrövidebbet.

Utözöngék:

- a napi zárást Z helyett X-ben csináltam;
- Petya leszerelte az iroda kilincset, hogy illetéktelenek ne juthassanak be. (Mi is csak nehezen.);
- nehéz szívvel várom az eszközlétárt.

Imádtam az akciófilmeket. Mert olyan távoliak voltak. Ott mindig tudtam, ki melyik oldalon áll. Ráadásul – szemlélőként – én magam semmilyen veszélyben nem forogtam. Érzelmileg sem. De most ki vagyok akadva.

Könyvtáros vagyok. Többek közt. Még az olvasókkal szembeni magatartásra is ki lettem oktatva annak idején. Most sem hallok mást: „A nyájnak mindig és minden körülmények között igaza van!” Mindehhez társul napjainkban a szentként tisztelt fantomszlogen: személyiségi jogok. De már megbocsássanak, azok rám is vonatkoznak? Mert ha igen, akkor miért nem?! Nyeltem már le számos békát, varangyos is akadt szép számban. De az én dolgom más lenne! Eligazítani. Tájékoztatni. Mosolyogni. Egyszerűen „közművelni”. Mikor lényegültem át

biztonsági szolgálattá, aki őrzi a kincstár, a főváros és az olvasók vagyonát? Hogyan feleljek anyagilag a minimálbér kétszeresét sem keresve, 20 éves szakmai múlttal a hátam mögött több milliós vagyonért?! Ha valamennyi munkatársam összedobja teljes bérét, az sem elég semmire sem. És hogyan őrizzem meg tartásomat és méltóságomat, amikor nap mint nap kijátszanak, átvernek és semmibe vesznek?! Hogyan keressek választ egy-egy referenzs kérdésre, ha minduntalan a hátam mögé kell sandítanom?!

Hogyan leszek képes ezek után gyanakvás nélkül tekinteni embertársaimra? Engem, engem ki véd meg?

(Hívom a Jánosi Katit, még lenne néhány dolog, amit bele kellene venni a készülő Etikai kódexbe, mielőtt késő lenne... És nem csak nekem.)

U.I.: Este akciófilmet vetített a TV. Inkább elmentem aludni.

– Kapuvári –

Négy évszak az égigérő fán A Dagály utcai gyerekkönyvtár ünnepei és mindennapjai

Tavasz, nyár, ősz, tél... A gyerekkönyvtár egyik falát beborító égigérő fa az újonnan érkező gyerekeket is festegetésre készíti. Ezek a parafára tűzött rajzok tükrözik a betérők egy kerek esztendejének mindennapjait, emlékeit.

Ehhez hasonlóan jelenik meg a csütörtöki kézműves klubok egyes foglalkozásain a jeles napokra való felkészülés. Különböző anyagok (fonal, gipsz, drót, gyöngy stb.) és technikák (indíánfonat, gipszöntés, hajtogatás, textilfestés stb.) alkalmazásával készítjük el a munkákat.

A foglalkozások elején együtt átnézzük a régebben és újonnan megjelent barkács- és iparművészeti könyveket és kikeressük az adott témához kapcsolódó részeket. A gyerekek örömmel vesznek részt ezeken a foglalkozásokon, biztatással, láthatóan fejlődik a gyerekek kreativitása, így a kevésbé ügyes kezűek is sikerélményhez juthatnak.

Természetesen nemcsak manuális foglalkozásokat szervezünk, hanem a folyamatos rendszerességgel megtartott könyvtárbemutató-, ünnepekhez kötődő és tantárgyakhoz kapcsolódó foglalkozások, népmese feldolgozások is helyet kapnak, mint minden más gyerekkönyvtárban.

Érdekes formát választottunk ebben az évben a Kerületi Napok alkalmából megrendezett közös helyismereti vetélkedőknél: szellemi stafétát indítottunk, amelyben a kerület felnőtt- és gyerekkönyvtárai is részt vettek.

A vetélkedő „stafétáját” egy előre elkészített nagy keresztrejtvény adta, mely körbejárt a kerületi könyvtárak között.

A keresztrejtvény megfejtését a leggyorsabb családnak be kellett írnia a staféta rejtvény megadott sorába. Ezt kellett tovább vinniük kb. ½ órán belül a következő könyvtárba, ahol megkapták gyorsaságukért és a helyes megfejtésért jutalmukat. A stafétát vivő család belépett nyert a Csodák Palotájába, de a résztvevők mindegyike jutalomba részesült.

Másnap Árpádházi királyok és Szent Margit legendája címmel két és félórás történelmi játszótér keretében ismerkedhettek a középkori kultúra hagyományaival az érdeklődő kerületi gyerekek.

A játszóházat a Garabonciás együttes közreműködésével szerveztük. Történelmi táncok, kort idéző rögtönzések, játékok és kézügyességet próbára tevő technikák – gyertyamártás, pecsétnyomás és templomüvegfestés – színesítették a foglalkozást.

A hangulatról a mellékelt képek tanúskodnak.

Vári Ildikó és Bihari Zsuzsa

EZ TÖRTÉNT...

Május 19-20-án könyvtárunk – az Északpesti régió „színeiben” – ismét nagy sikert aratott használt könyveivel a Múzeumok Majálisán. Ez alkalommal nem sátorban ütöttünk tanyát, mert a rendezők a Nemzeti Múzeum előcsarnokában jelölték ki részünkre árusítási helyet. A sok múzeumlátogató nemzeti kincseink megtekintése közben informálódhatott a FSZEK Központi Könyvtárának és hálózatának szolgáltatásairól, hiszen a dokumentumok mellett szórólapjaink is „szépen elfogytak”.

A Központi Könyvtár Sárkányos gyerekkönyvtára Kunczly Judit Junior feng shui című kiadványát mutatta be nagy sikerrel **május 23-án**. A rendezvényen a XIII. kerületi Tomori Pál Általános Iskola tanulói – Kőszegi Kati gyermekkönyvtáros „csoportja” – feng shui bemutatót tartottak.

Május 24-én a leendő „Corvinások” ismerkedtek meg alapfokon az új integrált könyvtári rendszer használatával. A felkészítés része annak a (az Informatikai osztály által szervezett) továbbképző tanfolyamnak, amelynek keretében a hálózati munkatársak megtanulhatják a Corvinával történő kölcsönzés és tájékoztatás fortélyait – felkészülve a csatlakozásra.

Május 31-én hangos dudálás, felföldi whisky és irodalom várta a Literatura (Te)Art szalon vendégeit a Patakyban. Kéri György (George Kerr) A híd című könyvét mutatta be Balázs Tibor a Magyar Írószövetség képviselőjében, miközben a jó hangulatról a WHISKY-KILT-DUDA Triász gondoskodott.

Június 16-tól bezárt a Központi Könyvtár, és „célegyenesbe” fordult a rekonstrukciós munka utolsó szakasza. Erről bizonyosodhatott meg látogatása alkalmával Körmeny Ferenc, Budapest Főváros Kögyűlése Kulturális Bizottságának elnöke. Dr. Ecsedy István, a NKÖM helyettes államtitkára szintén megtekintette a palota felújításának jelenlegi állását, valamint a már működő modern részt. Vendégünk volt Sente Ferenc, az NKA Könyvtári Kollégiumának elnöke is, akinek ez alkalommal mutattuk be az épületegyüttest, elkészültének utolsó stádiumában.

A KK olvasóit – a „reményeink szerint” szeptemberi nyitáig – a hálózat tagkönyvtárai fogadják, amelyek többsége éppen ezért egész nyáron folyamatosan (ésszerűen csökkentett szolgáltatási időben) nyitva tart.

Június 8-án a Központi Könyvtárban – az Ünnepi Könyvhét jegyében – az Animus Kiadó gondozásában megjelent Számláld meg a csillagokat és az Emlékek óra című új ifjúsági regényeket mutatta be Réz András. filmesztéta, részleteket pedig Mohai Gábor előadóművész olvasott fel a művekből.

Június 18 és 20-án jó hangulatban vizgáltak le az ez évi asszisztensképző hallgatói. A négyes átlagot jóval meghaladó eredmény bizonyítja, hogy kollégáink – diák vagy tanár minőségben, FSZEK-en innen és túl – sikeresen „munkálkodtak” a szakma-gyakorlás jövőjének érdekében.

SZEMÉLYI HÍREK

„Másodszor ment nyugdíjba...”

„Nárciszok bújnak elő
ragyogó fejükkel
a kopár földből.
Felpattannak a rügyek
a csupasz ágakon.
Érzed ezt az illatot a levegőben?
Ezt a csodást úgy nevezik, hogy tavasz.
Ez az újjáéledés,
amikor a komor telet
örömmámor váltja fel, te pedig örökké
fiatalnak érzed magad.”

/Pam Brown/

... **Jost Eleménné, Margit néni**, aki 1965 óta volt raktárkezelő a FSZEK XIII/5-ös könyvtárában. Röviddel a Tomori közi gyermekkönyvtár nyitása után kezdte és 2001. március 14-én fejezte be ugyanitt munkáját.

2001. április 24-én délután 4 órakor tartottuk meg a nyugdíjas búcsúztatót, immáron a másodikat, hiszen az igazi nyugdíj elérése után továbbra is itt dolgozott nagy odaadással.

Az összejöveteleire meghívtuk Kerekes Hannát, Gujgiczter Irénnét, Szűcs Ferencné Ágít, akiknek a vezetése alatt Margit néni állandó dolgozója volt a könyvtárnak, s velem is további 11 évig dolgozott. Gujgiczter Irénke betegség miatt sajnos nem tudott eljönni, de a jelenlévők elbeszéléséből kiderült, hogy tulajdonságai nem változtak az elmúlt 36 év alatt.

Pontos, alapos, megbízható, precíz munkát végzett. A gyerekek mindig tiszta, rendezett könyvárba jöhettek kölcsönözni. Nagyon szerette befóliázni a könyveket, a kötészetről visszaérkezettek pedig visszaragasztotta a színes borítókat, hogy a gyerekeknek továbbra is vonzó legyen.

Mindig azt hangoztatta, hogy nagyon szeretett itt dolgozni, és ha belépett a könyvtár ajtaján minden gondját elfelejtette.

További szép nyugdíjas éveket és jó egészséget kívánok a könyvtár dolgozóinak nevében!

Karakasné Kőszegi Katalin
XIII/5. gyerekkönyvtáros

Kilépő

Papp Gábor könyvtáros (Szociológiai gyűjtemény).

Újszülött

Benedekné Kovács Beatrixnak (Olvasószolgálati főosztály) Eszter nevű kislánya született. A szülőknek és a kisbabának jó egészséget kívánunk!

Pobori Ágnes felelős szerkesztő

Babákné Kálmán Mariann, Berta Éva,
Hamar Krisztina, Hucskóné Kovács Mária,
Kapuvári Zsuzsa, Leimeter Veronika,
Dr. Szatmári Istvánné, Szecsei Lászlóné,
Vargáné Vida Emília

Felelős kiadó: Fodor Péter főigazgató

Megjelenik havonta.

Ára: 10,— forint.

Előfizetési díj egy évre: 120,— Ft.

Szedés, tördelés, nyomtatás:

Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Nyomda

ISSN 0139-1917.

Táskaszám: 2001/094